[2024] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 371 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 119

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ

ਬਨਾਮ

ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1788)

07 ਫਰਵਰੀ 2024

[ਬੀ.ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਆਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ, ਜੇਜੇ।]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਆਰਡਰ ਯੂ/ਕਲਾਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੇਲ ਆਫ ਟੈਨਮੈਂਟਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1979 - ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ - ਘਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਐੱਚ.ਆਈ.ਜੀ ਘਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ; ਕਿ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ:

ਆਯੋਜਤ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ। 342 ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਯੂ. - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਯੂ.ਟੀ. ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਯੂ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਰਡਰ ਯੂ/ਆਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 342 - ਉਪਰੋਕਤ ਮੂਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੱਦਾ

, [1965] 2ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 877 **:ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1965ਐਸ.ਸੀ1557;** ਮਿਲਿੰਦ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, **[2000] ਸਪਲਾਈ. 5ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 65** : **(2001) 1ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 4;** ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ [1994] ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਐਕਸੁਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 26, 31]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਭਈਆ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰੀਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘਨ ਕਮੇਟੀ 1ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 714 : **(1994) 5ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ244 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।**

ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀਨ, ਸੇਠ ਜੀ.ਐਸ. ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, [1990] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ843: **(1990) 3ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ130 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।**

ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਜਲ ਬੋਰਡ, **[2018] 10ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ513 : (2018) 10ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 312;** ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ, ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ, ਸਿਲਵਾਸਾ ਬਨਾਮ ਅਭਿਨਵ ਦੀਪਕਭਾਈ ਪਟੇਲ, **(2019) 6ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ434 - ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966; ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੇਲ ਆਫ ਟੈਨਮੈਂਟਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1979।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ; ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ; ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਰਡਰ ਯੂ/ਆਰਟ. 342; ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ; ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ

ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ; ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1788

1991 ਦੇ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1570 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10.08.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਜੋਸ਼ੀ ਇਸਰ, ਸਵਰਿਤ ਉਨਿਆਲ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਤਿਵਾੜੀ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਰਮ ਦਿਵੇਦੀ, ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘਲ, ਸੰਜੀਵ ਚੌਧਰੀ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

<u>ਨਿਰਣਾ</u>

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 10.08.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 28.06.1983 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਐਚਆਈਜੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 35 ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। (ਉਪਰੀ) ਅਤੇ ਐਚਆਈਜੀ (ਹੇਠਲੀ) ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੇਲ ਆਫ ਟੈਨਮੈਂਟਸ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1979 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦੇ 12.5% ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਯੂ. ਟੀ.) ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਯੂ.ਟੀ. ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ 09.09.1983 ਨੂੰ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਹੋਇਆ। ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 12.09.1983 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਹ ਘਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

4. ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਕਾਰਨ, 35 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਘਰ, ਦੋ-ਦੋ ਐੱਚ.ਆਈ.ਜੀ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਐੱਚ.ਆਈ.ਜੀ(ਹੇਠਲੀ) ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਯੂ.ਟੀ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 341 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 21.09.1983 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਬਾਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ 5% ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਬਣਾਏ ਮਕਾਨਾਂ/ਨਿਵਾਸ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁਦਈ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 327/1984 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

6. ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਚਾਰ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ।

7. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 09.01.1986 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 21.09.1983 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ % ਨਿਵਾਸ ਇਕਾਈਆਂ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ 'ਸਾਰੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਚੰਗਾ'

ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਨੂੰ 'ਯੂ.ਟੀ.' ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ', ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 28.06.1983 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 09.09.1983 ਦੀ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ) ਅੱਗੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 295/1990 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1570/1991 (ਓ ਅਤੇ ਐਮ) ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ 21.09.1983 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ-3) ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਬੀ.ਸੀ.12017/9/85ਐਸ.ਸੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਡੀ । ਮਿਤੀ 21.05.1985 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ.) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। -8) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਨਿਵਾਸ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਤੋਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ.

9. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਚਨਾ ਜੋਸ਼ੀ ਇਸਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

10. ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ <u>ਮਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀਨ, ਸੇਠ ਜੀ ਐਸ ਮੈਡੀਕਲ **ਕਾਲਜ** (1990) 3 ਐਸਸੀਸੀ 130 (ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ</u>

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1994) 5 ਐਸਸੀਸੀ 244 (ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ) ਅਤੇ** ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਜਲ ਬੋਰਡ **(2018) 10 ਐਸਸੀਸੀ 312 (ਬੀਰ ਸਿੰਘ)** ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 342 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ-3 ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, **ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 21.09.1983 ਅਤੇ 21.05.1985 ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 25.11.1985 ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪੀ-9 (ਕੋਲੀ) ਪੱਤਰ ਭਲਾਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਹ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਤਰਕ

ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਰਵਾਸੀ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ,

ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਲਵਾਸਾ ਬਨਾਮ ਅਭਿਨਵ ਦੀਪਕਭਾਈ ਪਟੇਲ **(2019) 6ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ434 (ਅਭਿਨਵ ਦੀਪਕਭਾਈ ਪਟੇਲ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 66 ਵਿੱਚ **ਬੀਰ ਸਿੰਘ**, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। -ਏ- ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

13. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਐੱਚ.ਆਈ.ਜੀ ਘਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਕਿ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

14. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਰਟੀਕਲ 341 ਅਤੇ 342 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"341. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ।-

(1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਤਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

342. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ।-

(1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ 'ਤੇ, 'ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ' ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ 'ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ' ਮੰਨਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

16. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੁਆਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(2) ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਆਰਡਰ, 1951 ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਵੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ 36 ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ) (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਆਰਡਰ, 1951 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਆਰਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ <u>ਭਈਆ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰੀਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ,</u> **ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1557** ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 341.

"10. ... ਧਾਰਾ 341(1) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਛੜੇਪਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਤੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛੜੇਪਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ.

, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਸਲ, ਜਾਤ ਦੇ ਪਿਛੜੇ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਹਨ। ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 341(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਵਿਵਰਣ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛੜੇਪਣ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

17. ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਨ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ <u>ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਿਲਿੰਦ</u>, **(2001) 1ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 4 ('ਮਿਲਿੰਦ')** ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 341(2) ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950 ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁਕਮ:

"11. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ, ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਧਾਰਾ 342 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਛੜੇਪਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ. "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ" ਅਤੇ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਜਾਤੀਆਂ" ਜਾਂ "ਕਬੀਲਿਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਅਨੁਛੇਦ 366(24) ਅਤੇ 366(25)। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਬੀਲਾ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ
ਜਾਤੀ) ਆਦੇਸ਼, 1950 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ) ਆਦੇਸ਼, 1950 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

x x x

35. ਸਮਾਜਕ ਅਪੰਗਤਾ, ਵਿਦਿਅਕ ਪਛੜੇਪਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਘੱਟ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਲਜਾਂ) ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਪਰ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਝੂਠੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਬਿਹਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋੜਵੰਦ ਅਤੇ ਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ

ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਾਖ਼ਲਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।''

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ)

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ **ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ** ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ:-

“13. ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ. ਵੈਂਕਟਰਾਮਨਾ ਦੇਵਰੂ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ [1958ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 895, 918: ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1958ਐਸ.ਸੀ 255] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵੇਖੋ, ਜਿੱਥੇ ਵੈਂਕਟਾਰਮਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 342 ਵਿੱਚ 'ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੰਦਦਾਇਕ. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ

ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ. ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਪਰਵਾਸੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਂ ਪਰਵਾਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਪਾਰ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14, 16, 19 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਾਲਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਾਲਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਦੂਜੇ ਲਈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਈ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 19 (1) (ਡੀ), 19 (1) (ਈ) ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 342 ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦਰਜੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19(1)(ਡੀ), 19(1)(ਈ) ਅਤੇ 19(1)(ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸਮੀਕਰਨ ਅਧੂਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਤ ਜਾਂ ਉਹ ਕਬੀਲਾ ਇੰਨਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੋਕ ਜਾਂ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ

ਉਹ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਤੁਲਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜੋ ਲਾਭਕਾਰੀ ਜਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15(4) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ, ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਵਰਗ ਲਈ ਖਾਸ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

“16. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਜਾਤੀ, ਕਬੀਲੇ ਦੁਆਰਾ ਝੱਲ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਰਗ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਾਮਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਨਪੁਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਏ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਨਾਮਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ"। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

"34. ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ

ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ/ਸੰਘ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 32 ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

x x x

36. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਸੰਸਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ, ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ/ਹਟਾਉਣਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।"

21. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 68 ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"68. ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੂਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਦੂਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।''

22. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅਭਿਨਵ ਦੀਪਕਭਾਈ ਪਟੇਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ 'ਢੋਡੀਆ' ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ

ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਅਭਿਨਵ ਦੀਪਕਭਾਈ ਪਟੇਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਧਾਰਾ 342 ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ:

i. ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਯੂ.

ii. ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਯੂ.ਟੀ. ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਯੂ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਬੰਧ ਆਰ-9 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 25.11.1985 ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਅਤੇ ਮੈਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਕ ਨਾਲ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ। ਤੁਰੰਤ ਸੰਦਰਭ ਲਈ, 25.11.1985 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਨਹੀਂ। ਬੀ.ਸੀ-ਡੀ12017/9/85- ਐਸ.ਸੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਡੀ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ/ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਕਲਿਆਣ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 25 ਨਵੰਬਰ, 1985

ਨੂੰ

ਚੇਅਰਮੈਨ,

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ,

8-ਜਨਵਰੀ ਮਾਰਗ, ਸੈਕਟਰ-9, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ – 160009

ਵਿਸ਼ਾ: ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਕ- ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ-

...

ਸਰ,

ਮੈਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 21 ਮਈ 1985 ਦੇ ਸਮ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਈਨ 23 ਤੋਂ 28 ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਰਥਾਤ "ਇਸ ਵਿੱਚ ..... ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ।" ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਰਾਜ ਤੋਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

2. ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਬੀ.ਸੀ- 16014-I/9/82- ਐਸ.ਸੀਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ.ਡੀ.। ਮਿਤੀ 22.2.85 ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ

ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 21.5.85 ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ,

ਐਸ.ਡੀ/-

(ਵਾਈ.ਪੀ. ਮਰਵਾਹਾ)

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ"

28. ਇਹ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ.

30. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਖਾਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 68 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਦੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

31. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ

ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੂਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੱਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕ.

32. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ 21.09.1983 ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ-8 ਪੱਤਰ ਅਤੇ 21.05.1985 ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ-3 ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਨਿਵਾਸ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਲੈਟਾਂ ਦਾ. ਦਰਅਸਲ, 21.09.1983 ਦੇ ਪੱਤਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-8) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅੰਤਿਕਾ-3 ਨੋਟ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 'ਤੇ ਬਰੋਸ਼ਰ 'ਤੇ। ਇਹ ਬਰੋਸ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 342 ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

33. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE